

EXTRAS

din stenograma ședinței Senatului din 15 iunie 2022

Doamna Diana Iovanovici-Șoșoacă:

Mulțumesc frumos.

Declarația mea politică se intitulează „Mihai Eminescu, asasinat la comandă politică de liberali – 133 de ani de la asasinarea lui Eminescu”.

Stimați colegi senatori,

Citez:

„Universalitatea lui Eminescu este o certitudine universală. În primul rând prin numărul traducerilor în alte limbi. Ca urmare a formației sale culturale, germane, primele ediții ale operei eminesciene au fost realizate în limba germană, prin poezii traduse în această limbă chiar de Regina Carmen Sylva, care l-a chemat la Palatul Peleş pentru a-l determina să colaboreze la proiectele ei culturale. Eminescu n-a acceptat statutul de poet de curte, dar traducerile au rămas. La acestea s-au adăugat, de-a lungul celor 125 de ani care au trecut de la moartea sa, traduceri în limbile: franceză, engleză, spaniolă, portugheză, italiană, chineză, japoneză, arabă, hindi și maghiară. Statisticile relevă faptul că a fost tradus în 60 de limbi de pe toate continentele, una dintre acestea fiind limba Esperanto, într-o ediție apărută la Timișoara, la Editura Mirton, în 2001. „Luceafărul” a fost tradus chiar și în limba rromani (mai exact, în grai căldărăresc) în cadrul unui „Ghid de conversație româno-țigănesc”, apărut la Editura Curtea Veche, în 2001, la inițiativa generalului Lazăr Cârjan, om de o aleasă cultură și mare colecționar de carte.

Există însă mai multe fețe ale universalității lui Eminescu. Puțină lume știe, de pildă, că marele nostru poet se află în Guinness Book, pentru cel mai lung poem de dragoste („Luceafărul”). Deși mulți consideră că această încadrare ar vulgariza dimensiunea calitativă a operei sale, este de reținut totuși că și sub aspect cantitativ Eminescu reușește să fie „campion” cultural, profunzimea, frumusețea și densitatea filozofică a poemului fiind în afară de orice discuție.

Un aspect al recunoașterii universalității sale este și acela că anul 1989 a fost declarat, de UNESCO, „Anul internațional Eminescu”. Dar ceea ce este cu adevărat surprinzător e faptul că Uniunea Sovietică, aflată pe ultima sută de metri a existenței sale, a emis o monedă omagială cu portretul lui Eminescu, având valoarea nominală de o rublă. Moneda e rară și puțin cunoscută în România. Rubla Eminescu a fost pusă în circulație în URSS pe 26 decembrie 1989, în prima zi după execuția lui Ceaușescu. A fost bătută la monetăria din Leningrad (azi Sankt Petersburg), iar tirajul a

fost de 2 milioane de monede, dintre care 200 000 de o calitate specială. Chipul lui Eminescu avea ca model imagologic fotografia acestuia din anul 1869.

Universalitatea lui Eminescu are și o dimensiune cosmică, la propriu. Astfel, pe planeta Mercur, cea mai apropiată planetă de Soare, există un crater cu un diametru de 125 de kilometri care îi poartă numele. Și nu doar atât. În catalogul planetelor mici („Minor Planet Names – alphabetical list” compiled by L.D. Schmadel, ARI, Heidelberg), printre cele 233 943 de planete din univers care poartă un nume, la poziția 9495 se află planeta Eminescu... Planeta Micului Prinț, am putea spune, ca să facem o intersecție culturală cu opera unui alt scriitor universal, Antoine de Saint-Exupéry.

Și mai există un aspect, surprinzător de-a dreptul, al universalității lui Eminescu. El a fost autorul unei teorii, al unui model de stat, pe care nici mass-media, nici sociologii nu-l cunosc, sau se fac că nu-l cunosc: statul organic. Această teorie, „risipită” prin articolele publicate de el în perioada 1869 – 1883, în publicațiile la care a lucrat, a fost încorporată de un discipol al său, marele economist român Mihail Manoilescu, în lucrarea intitulată „Noua teorie a protecționismului și schimbului internațional”. Această lucrare, tradusă în 1932 în limba portugheză, a fost adoptată, în anii 1970, ca program economic în Brazilia.

În 2003, José Jerônimo Moscardo de Souza, ambasadorul Braziliei la București, a făcut, cu ocazia primirii titlului de Doctor Honoris Causa al Academiei Române, o declarație cu valoare de recunoaștere istorică: „Vreau să mulțumesc României și în special domnului Eminescu, datorită căruia Brazilia a avut cea mai mare dezvoltare economică din lume.”

Acestea ar fi, în rezumat, reperele dimensiunii universale a celui pe care Constantin Noica l-a numit „Omul deplin al culturii române”. Dar, având în vedere reconsiderarea operei sale prin prisma actualității impresionante a gândirii eminesciene, se pare că adevărata universalitate a lui Mihai Eminescu abia acum începe să rodească. De altfel, paradoxal, cel care i-a semnalat în termenii cei mai elogioși statura universală a fost, încă din 1936, cel mai strălucit detractor al poporului român, românul Emil Cioran, în „Schimbarea la față a României”: „Tot ce s-a creat până acum în România poartă stigmatul fragmentarului. Afară de Eminescu, totul e aproximativ. Niciunul nu ne-am lăudat cu el. Căci nu l-am declarat, cu toții, o excepție inexplicabilă printre noi? Ce a căutat pe aici acel pe care și Budha ar putea fi gelos? Fără Eminescu, am fi știut că nu putem fi decât esențial mediocri, că nu este ieșire din noi înșine și ne-am fi adaptat perfect condiției noastre minore. Suntem prea obligați față de geniul lui și față de turburarea ce ne-a vărsat-o în suflet.”

Există două dosare de interdicție la viața publică a lui Mihai Eminescu. Unul, deja cunoscut, este Dosarul 968 din iulie 1883, iar celălalt, total necunoscut până în anul 2017, este Dosarul 645 din aprilie 1889. Ambele se află la Arhivele Naționale de pe Bulevardul Regina Elisabeta din București.

Despre primul s-a scris relativ mult, dar destul de superficial s-a trecut peste denumirea în sine a dosarului. Căci interdicția lui Eminescu nu este o simplă metaforă sau o deducție din conținut, ci este chiar denumirea dosarului: „Interdicția Mihailu Eminescu”! Ceea ce mută discuția din planul dezbaterii de specialitate în planul unei realități tragice.

Așa cum se știe, în fatidica zi de 28 iunie 1883, Eminescu a fost scos cu forța din viața publică și băgat în cămașă de forță. Apoi, imediat, i s-a construit dosarul unei boli false (Dosarul 968 din iulie 1883), pentru a justifica mârșăvia faptei.

Al doilea dosar de interdicție (645 din 1889) este descoperirea senzațională a prof. univ. dr. Florin Cristian Gheorghe, președintele Asociației Europene a Cadrelor Didactice, Filiala România, care este și editorul revistei „Cugetarea europeană”. Pornind pe urmele primului dosar, cel din 1883, distinsul profesor l-a descoperit, la Arhivele Naționale, pe cel de-al doilea. Împrejurarea care a determinat acest nou asasinat civil a fost publicarea de către Eminescu, în ziarul „România Liberă”, a unui articol fulminant care a fost pe punctul de a dărâma Guvernul. Iată cum s-au desfășurat faptele în preajma acestui eveniment.

După o tăcere publicistică forțată, impusă de acoliții lui Titu Maiorescu, Eminescu revine în 1888 la București, unde își reia pe neașteptate activitatea jurnalistică. Începe să scrie la „România Liberă”, dar în același timp fondează, în calitate de redactor-șef, săptămânalul „Fântâna Blanduziei”, împreună cu frații Alexandru, Ulpiu și Nerva Hodoș. Mottoul și deviza revistei era versul eminescian „Unde vei găsi cuvântul ce exprimă adevărul”.

Primul număr a apărut la 4 decembrie 1888, iar Eminescu a publicat în această revistă timp de șase numere, după care a dispărut definitiv din lumea publicistică. Revenirea sa în presă stârnise panică printre junimiști, foștii lui aliați, care s-au grăbit să-i astupe definitiv gura. Tulburării generale provocate de revenirea în forță a lui Eminescu i-a pus capac un articol nesemnlat, apărut în numărul din 13 ianuarie 1889 al „României Libere”.

Editorialul, care era o analiză fină și severă a contextului politic al momentului, în care liberalii și conservatorii făcuseră o alianță politică (ceva în genul USL-ului) – sau PSD, PNL, UDMR de azi – într-o formulă de guvernare eterogenă, a avut efectul politic al unui taifun. Furios, liberalul George Gună Vernescu, care se simțea vizat direct, și-a dat demisia, pentru scurt timp, din funcția de ministru al justiției, pentru că „era tratat într-un mod prea adevărat pentru un organ ministerial”, după cum a comentat presa din acea perioadă. L-a liniștit însă, imediat, conservatorul Petre Carp, spunându-i că articolul este scris de „bietul Eminescu” și că vor cere „rectificări”.

Ecourile articolului s-au văzut și în celelalte ziare în zilele următoare. În numărul din 14 ianuarie, „La liberté roumaine” a preluat integral articolul din „România Liberă”, iar în 15 ianuarie „Lupta” scria, pe prima pagină, următoarele: „Ședința încă nu este deschisă, când domnul Vernescu

intră furios cu un exemplar din «România Liberă» în care este înjurat. «Îmi dau demisia! Îmi dau demisia!», striga către amicii săi care în zadar încearcă a-l liniști. Miniștrii junimiști îl înconjoară și-l roagă să nu demisioneze, că se va face rectificare, îi și arată un bruion de rectificare, aruncând vina articolului în chestiune pe spatele bietului Eminescu. D. Vernescu se liniștește, ba încă se prea liniștește, și aceasta foarte repede. O furtună într-un cap de avocat. Ședința se deschide.”

Și ziarul „Națiunea” a relatat scandalul de la ședința de Guvern: „În urma articolului apărut ieri în «România Liberă», în care D. Vernescu era tratat într-un mod prea adevărat pentru un organ ministerial, Domnia Sa și-a dat demisia azi dimineață. Însă, în urma asigurărilor domnului Carp cum că va dezavua – ceea ce a și făcut, în numărul de azi al oficioasei – pe domnul Eminescu, autorul articolului în chestiune, domnul Vernescu și-a retras demisiunea. Uite popa, nu e popa.”

În urma acestui scandal, Mihai Eminescu a fost căutat, găsit și internat din nou în sanatoriu, dar nu se știe exact când. Abia la începutul lunii februarie, „România Liberă” anunța că fusese dus la Ospiciul Mărcuța, dar că direcțiunea a decis că nu-l mai poate ține, pentru că nu este plătită spitalizarea. De la Mărcuța a fost dus, ca și în 28 iunie 1883, la clinica privată a doctorului Șuțu.

La 13 aprilie 1889, procurorul Mavros cerea primului președinte al Tribunalului Ilfov constituirea unei curatele pentru pacientul Mihai Eminescu.

S-a constituit un consiliu compus din Maiorescu, Dem Laurian, Ștefan Mihăilescu, Ion Luca Caragiale, I. Gr. Valentineanu și Mihail Brăneanu, care, convocați conform art.440 din Procedura Civilă (jurnalul 2783/89), depun la secția a doua a tribunalului un proces-verbal în care sunt de părere că „boala fiind în recidivă, reclamă interdicția pacientului și rânduirea unui tutor care să poată primi de la stat pensia lui viageră și să poată îngriji de întreținerea interzisului”. Procesul-verbal al consiliului a fost scris în întregime și depus de Titu Maiorescu, care era și avocat. Niciunul dintre membrii familiei, deși erau în viață și Harieta, și Matei Eminescu, nu a făcut parte din consiliul de curatelă, așa cum cerea legea. Eminescu trebuia ținut departe de familie și sub observația directă a lui Titu Maiorescu.

La 30 mai 1889 a avut loc incidentul de la Spitalul Caritatea, cu acel nebun, Petre Poenaru, care i-a dat lui Eminescu cu o piatră în cap, în curtea spitalului, în timp ce se plimba pe alei cu frizerul său. N-a murit însă atunci. Vitalitatea lui a învins și de data asta. Pentru scurtă vreme însă.

La 15 iunie 1889, la clinica privată Caritatea, a doctorului Șuțu, înceta din viață, în urma unui stop cardio-respirator provocat de o intoxicație cu mercur, „cel mai mare poet pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pământul românesc”, așa cum spunea George Călinescu.

Cazul Eminescu nu este însă încheiat. Documentele descoperite de profesorul Florin Cristian Gheorghe, altele decât cele deja menționate, vor determina, mai mult ca sigur, rescrierea literaturii române în privința vieții și morții lui Mihai Eminescu. Timp de peste 100 de ani ni s-a livrat o imagine

falsă a poetului național, întreținută, prin complicitate voluntară sau involuntară, de mediul academic. Adevărul a ieșit însă la iveală și în curând va deveni o certitudine absolută: Eminescu a fost asasinat.”

Text preluat din cartea „Eminescu agent secret, traficant de cărți interzise și alte necunoscute din viața marelui poet”, Editura Geto Dacii, 2017 – revista „Certitudinea”.

Vă mulțumesc.

Senator neafiliat, Partidul S.O.S. România, Diana Iovanovici-Șoșoacă

Două secunde, domnule președinte.

În încheiere, am să declar că astăzi voi depune o inițiativă legislativă pentru ca ziua de 15 iunie să fie Ziua Mihai Eminescu, pentru tot ceea ce a însemnat și înseamnă Mihai Eminescu pentru România. Pe 15 ianuarie, în loc să se declare Ziua Eminescu, s-a declarat Ziua Culturii Naționale. E foarte bine, dar Eminescu, fiind un geniu universal, trebuie să aibă ziua lui personală.

Astfel că vă voi solicita să votați, când va fi cazul, ca 15 iunie, ziua când se comemorează data la care a decedat, să fie numită Ziua Mihai Eminescu și să fie elogiată așa cum merită cel mai mare poet universal, prozator, filozof, om politic și jurnalist.

Vă mulțumesc din suflet.

Doamne-ajută!